

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

* การที่บุคคลกล้าแสดงความสามารถ และกล้าแสดงความคิดเห็นทั้งในคำที่เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย ย่อมมีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตในสังคมเป็นอันมาก การแสดงดังกล่าวอาจแสดงออกโดยทาง ท่าทาง น้ำเสียง สีหน้าและแววตา พฤติกรรม เช่นนี้ในทางจิตวิทยา เรียกว่า "พฤติกรรมกล้าแสดงออก (Assertive Behavior)" แต่พฤติกรรมกล้าแสดงออกนี้ยังเป็นปัญหาของสังคมไทย (ละเอียก ชูประยูร และคณะ, 2521) เพราะสังคมไทยเป็นสังคมไมตรีสัมพันธ์ (Affiliation Society) เด็กมักจะได้รับการอบรมจากพ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่ ผู้ปกครอง และจากโรงเรียนให้เป็นคนสุภาพ เรียบร้อย อ่อนน้อมถ่อมตน เชื่อฟังและอยู่ในโอวาทของผู้ใหญ่ ประพฤติปฏิบัติตามคำสั่งสอนของผู้ใหญ่หรืออยู่ที่อาวุโสกว่าอย่างเคร่งครัด ทำให้เด็กไม่กล้าแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจมีผลเสียต่อตัวเด็กและสังคมโดยรวมหลายประการ เช่น อาจทำให้เด็กขาดความกระตือรือร้น บั่นทอนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ขาดความกล้าตัดสินใจ ตลอดจนขาดลักษณะความเป็นผู้นำ

นอกจากนี้คนไทยยังมีลักษณะพฤติกรรมที่เป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งประจำชาตินั้นคือ "ความเกรงใจ" ความเกรงใจเป็นค่านิยมที่ไ้มาจากแนวความคิดของชาวจีนในการรักษาหน้า ซึ่งบลองชาร์ด (Blanchard 1958 : 482-483) ได้กล่าวไว้ในการศึกษาเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมไทย และตั้งข้อสังเกตไว้ว่า คนไทยมักจะพูดติดปากว่า "ไม่เป็นไร" "ใจเย็น" และ "เกรงใจ" ที่เป็นเช่นนี้เพราะต้องการรักษาสัมพันธภาพ หลีกเลี่ยงความโกรธ ความเกลียดและการโต้เถียงซึ่งกันและกัน และการรักษามิตรภาพด้วยกิริยาวาจาอันสุภาพอ่อนโยนของคนไทยนั้น เป็นที่กล่าวขวัญของชาวต่างประเทศ ซึ่งฟิลิปส์ (Philip 1956 : 46-47) ได้สรุปบุคลิกภาพของคนไทยว่า "โดยทั่วไปคนไทยมีนิสัยนุ่มนวล เป้อกเย็น สุขุม ซื่อาย ขอบเก็บตัว อ่อนน้อมถ่อมตน

มีเมตตา เชื่อเพื่อเชื่อแต่ ระเบิดระว่างการทุก จะไม่ทุกในสิ่งที่ทำให้ผู้อื่นเกิดความไม่พอใจ เพราะถือว่าถ้าจะให้มิตรภาพเป็นไปด้วยดีแล้ว สิ่งที่ดีของระเบิดระว่างที่สุด คือ "คำพูด"

* จากสิ่งที่กล่าวมานี้และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ มีแนวโน้มที่เป็นผลทำให้เด็กไม่กล้าแสดงพฤติกรรมที่ตนเองต้องการแสดงออกให้ผู้อื่นเห็น จนกลายเป็นปัญหาความบกพร่องในการแสดงพฤติกรรมกล้าแสดงออก ซึ่งในเรื่องนี้ ละเอียต ชูประยูร และคณะ (2521) ได้กล่าวว่า "พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออกเป็นปัญหาความบกพร่องมากปัญหาหนึ่งในสังคม และปัญหานี้จะพบทั้งในชนบทและคนใช้โรคจิต การไม่กล้าแสดงออกทำให้บุคคลอยู่ในสังคมอย่างไม่เป็นสุข เพราะเกิดความวิตกกังวลจากการที่ไม่ได้แสดงพฤติกรรมนั้นออกไป และเมื่อบุคคลมีปัญหานี้มากขึ้นก็อาจเลือกวิธีการหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้บุคคลมีความวิตกกังวลสูง และอาจนำไปสู่การเป็นโรคจิต โรคประสาทได้ในที่สุด" และเมื่อพิจารณาสภาพครอบครัวและสิ่งแวดล้อมก็อาจตั้งข้อสังเกตได้ว่า การที่บุคคลมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกมากหรือน้อยอาจมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของเด็กและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่นักเรียนเข้าไปศึกษา ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไปนี้

1. วิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา

การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่เป็นการให้ความรู้และประสบการณ์ เป็นการวางวางแผนการอยู่ในสังคมให้แก่เด็ก ทั้งนี้เพราะบ้านเป็นสถานที่แห่งแรกที่เด็กได้เรียนรู้ทักษะทางสังคมและความต้องการที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมกับผู้อื่น และโรเบิร์ต อาร์ ซีเยร์ส (Robert R. Sears 1957 : 466) กล่าวว่า "การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่จะมีผลบางประการต่อพฤติกรรมของเด็กทั้งในปัจจุบันและศักยภาพของเขาในอนาคต" ซึ่งพ่อแม่แต่ละคนจะมีวิธีการต่างกันในการอบรมเลี้ยงดูลูก พ่อแม่บางคนอบรมเลี้ยงดูลูกแบบประชาธิปไตย แบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป แบบทอดทิ้ง แบบลงโทษ แบบปล่อยปละละเลย และอื่น ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ตามแนวความคิดของโคโรซี โรเจอร์ส (Dorothy Rogers 1972 : 117) 3 แบบ คือ

1.1 แบบประชาธิปไตย (Democracy) หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่

ให้การยอมรับเลี้ยงดูที่บุตรรู้สึกว่าคุณได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม พ่อแม่ไม่ท้อใจจนเกินไป และไม่เริ่มจวกจนเกินไป พ่อแม่ยอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็นให้ความช่วยเหลือในโอกาสที่เหมาะสม เฮิร์ลล็อก (Hurlock 1964 : 433-435) กล่าวว่า พ่อแม่ที่ให้การยอมรับเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือ การให้ความรักเคารพในสิทธิของลูกและให้ความเท่าเทียมกันในครอบครัว คงเคียน พันธุ์นาวัน และ เพ็ญแข ประจันปัจจนิก (2520 : 10-11, 33) กล่าวว่า การยอมรับเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การยอมรับเลี้ยงดูแบบนี้มีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ (1) การยอมรับเลี้ยงดูแบบรักมาก หมายถึง การที่บิดามารดาทำตนสนิทสนมกับบุตร ให้ความรักความสำคัญแก่บุตร เคารพในความคิดเห็นที่ถูกต้องของบุตร ทำให้บุตรรู้สึกว่าตนเป็นที่ภาคภูมิใจของบิดามารดา (2) การยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล คือ การที่บิดามารดาชี้แจงเหตุผลในการสนับสนุนหรือชักชวนพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุตรเสมอ ๆ ไม่ใช่อำนาจเข้ามามีผลโดยการออกคำสั่งเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้บิดามารดาควรปฏิบัติต่อบุตรอย่างสม่ำเสมอในการชมเชย ให้รางวัลหรือแสดงความพอใจเมื่อบุตรทำความดี และลงโทษว่ากล่าวตักเตือน หรือแสดงว่าเสียใจเมื่อบุตรกระทำผิด (3) การยอมรับเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางร่างกาย คือ การใช้วิธีว่ากล่าวตักเตือน ตักเตือนทำมีนตึง เพิกเฉยกับบุตรเมื่อกระทำผิด จนกว่าบุตรจะทำตนเป็นคนดี ไม่ลงโทษให้บุตรเจ็บกายโดยไม่จำเป็น (4) การยอมรับเลี้ยงดูแบบควบคุม ควรปฏิบัติปานกลาง คือ สอดส่อง และควบคุมการกระทำของบุตรพอประมาณ แต่ไม่มากจนกลายเป็นการหักทวงนำใจบุตร

จากแนวคิดของการยอมรับเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย สรุปได้ว่า การยอมรับเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่ให้การยอมรับเลี้ยงดูที่บุตรรู้สึกว่าคุณได้รับความรัก ความยุติธรรม มีอิสระในการกระทำสิ่งต่าง ๆ พอสมควร และพ่อแม่ให้ความช่วยเหลือในโอกาสอันควร เคารพในสิทธิของบุตร พ่อแม่ยอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็นของบุตร

1.2 แบบทอดทิ้ง (Rejection) หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่ให้การยอมรับเลี้ยงดูที่บุตรรู้สึกว่าคุณถูกเกลียดชัง หรือปล่อยให้ทำอะไร ๆ ตามใจชอบไม่เอาใจใส่ให้คำแนะนำช่วยเหลือเท่าที่ควร

1.3 แบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป (Overprotection) หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่บุตรรู้สึกว่าเป็นตัวเองถูกปฏิเสธการกระทำอะไรตามใจปรารถนา หรือคอยควบคุมไม่ให้ได้รับความสะดวกในการกระทำในสิ่งที่ต้องการ และมักจะคอยคุ้มครองป้องกันและให้ความช่วยเหลือตลอดเวลา และอหิวา ซึ่งอหิวา (2518 : 45) ได้เสนอข้อคิดไว้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การบังคับก้าวก่ายมากเกินไป ตามใจมากเกินไป หรือผสมกันทั้งสองแบบ

จากแนวคิดของการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป สรุปได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่บุตรรู้สึกว่าเป็นตัวเองถูกปฏิเสธการกระทำอะไรตามใจปรารถนา หรือคอยควบคุมไม่ให้ได้รับความสะดวกในการกระทำในสิ่งที่ต้องการ และพ่อแม่คอยปกป้องคุ้มครองเสมอ ๆ

และจากแนวคิดของการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 3 วิธี สรุปได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเป็นวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่อยู่กึ่งกลางระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง และแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป ถ้าหากว่าจะเขียนในรูปของความสัมพันธ์จะได้ดังนี้

คุ้มครองมากเกินไป...ประชาธิปไตย.....ทอดทิ้ง

(Overprotection....Democracy.....Rejection)

2. ระดับการศึกษาของบิดามารดา

ครุฑครวมีความสำคัญต่อพัฒนาการทุก ๆ ด้านของเด็ก เด็กจะเรียนรู้แบบแผนของพฤติกรรมต่าง ๆ จากบุคคลในครอบครัว ซึ่งได้แก่บิดามารดาและญาติพี่น้อง และบิดามารดาที่มีการศึกษาสูงจะเอาใจใส่ในการอบรมสั่งสอนบุตร สามารถให้คำแนะนำที่ดีแก่บุตร สามารถชี้แจงเหตุผลและเข้าใจปัญหา ตลอดจนเข้าใจพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุตร ได้ดีกว่าบิดามารดาที่มีการศึกษาน้อย ซึ่งบิดามารดาที่มีการศึกษาน้อยมักจะปล่อยปละละเลยในการอบรมสั่งสอน หรือมีเจตนาที่อบรมสั่งสอนบุตรด้วยอารมณ์ ขู่มึงกับ และลงโทษบุตรด้วยวิธีรุนแรง และจากการศึกษาของ ทิพรพรรณ กิตติบุญ (2522 : 38, 43-44) พบว่า บิดามารดาที่มีการศึกษาต่างกัน จะอบรมเลี้ยงดูบุตรต่างกัน บิดามารดาที่มีการศึกษาสูง ฝึกบุตรให้ประสบความสำเร็จในต่าง ๆ ฝึกให้บุตรเป็นอิสระมากกว่าบิดามารดา

ที่มีการศึกษาต่ำ ซึ่งฝึกวินัยและลงโทษบุตรรุนแรง

3. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ในการเลี้ยงดูบุตรฐานะของครอบครัวมีความสำคัญยิ่ง ครอบครัวที่มีฐานะดีสามารถเลี้ยงดูบุตรให้มีสุขภาพดี ให้อ่านวยความสะดวกสบายให้แก่เด็ก และสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้ดีกว่าครอบครัวที่มีฐานะต่ำ และลีวิลเลอร์แมน (Lee Willerman 1970 : 69-70) กล่าวว่า สภาพการพัฒนาการของเด็กมีความสัมพันธ์กับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว โดยชี้ให้เห็นว่าความจนและความเย็นชาในครอบครัวมีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กในทางต่ำลง จากการศึกษาของเจอร์ซิลด์ (Jersild 1968 : 79) พบว่า เด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำมีมโนภาพแห่งตนและความเป็นผู้น้อย และแฮร์ริส (Harris 1966 : 1085-1086) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง กับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในทางที่ดีมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ

จากการศึกษาคังกล่าวสรุปได้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีผลต่อพัฒนาการของเด็ก กล่าวคือ เด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูงจะมีพัฒนาการดีกว่าเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง

พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกนั้น เป็นผลมาจากความรู้และความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง เด็กจะรู้ว่าตนเองเป็นอย่างไร และคนอื่นคิดว่าตนเองเป็นอย่างไร และนำสิ่งที่รับรู้มารวมรวมไว้เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง และเฮอร์ลอค (Hurlock 1964 : 525-529) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง หมายถึง ความคิดเห็นและความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในด้านต่าง ๆ คือ ทางค่านิยมรูปร่างหน้าตาและสุขภาพ ทางค่านิยมจิตใจ ได้แก่ ความรู้สึกนึกคิด การรับรู้ การปรับตัว ความเชื่อมั่นในตนเอง และอารมณ์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองอาจตรงกับความเป็นจริงหรือไม่ตรงกับความเป็นจริง และวาลี (Wylie 1961 : 129) กล่าวว่า บุคคลที่มีความรู้สึกหรือว่าตนเองเป็นคนที่มีความสามารถ มีค่า มีรูปร่างหน้าตาดี เขาก็จะเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ถ้าแสดงออก

มีความนับถือตนเอง เข้าสังคมได้ก็ ตรงกันข้ามกับบุคคลที่มีความเชื่อว่าตนเป็นคนต่ำต้อย ไม่มีค่า ไม่มีความหมาย เขาก็จะมีลักษณะเก็บตัว พยายามหลีกเลี่ยงสิ่งสังคม ไม่มีความมั่นใจ ในตนเอง ไม่กล้าแสดงออก เป็นต้น

5. โรงเรียน

จากกล่าวได้ว่า โรงเรียนเป็นบ้านที่สองของนักเรียน นักเรียนใช้เวลา ประมาณ 7-10 ชั่วโมง อยู่ในโรงเรียน ซึ่งนักเรียนได้รับการเรียนรู้ ประสบการณ์ และการอบรมสั่งสอนแตกต่างกันไปตามประเภทของโรงเรียน เช่น ในด้านการเรียน การสอน ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่า ในการจัดการเรียนการสอนนั้น โรงเรียนสาธิตได้จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเป็นแบบธรรมชาติ นักเรียนมีอิสระในการเลือกเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมได้ตามความสนใจ ความถนัด ความสามารถ และตามความพร้อม และทางโรงเรียนได้ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกซึ่งความสามารถ ทักษะและอื่น ๆ มากกว่าโรงเรียนประเภทอื่น ซึ่งทางโรงเรียนไม่อาจจัดให้ตามความต้องการ และความพร้อมของนักเรียนได้มากนัก จึงทำให้เด็กที่เรียนในโรงเรียนทั่วไปมีโอกาสแสดงออก ซึ่งความรู้ ความสามารถ ทักษะ และอื่น ๆ ได้น้อยกว่านักเรียนโรงเรียนสาธิต ในด้านการอบรมสั่งสอน นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนหญิงล้วน การอบรมสั่งสอนเน้นให้นักเรียน สงบเสงี่ยมเรียบร้อย สุภาพอ่อนโยนและเป็นกุลสตรี และนักเรียนที่เรียนในโรงเรียน ชายล้วน การอบรมสั่งสอนเน้นให้นักเรียนมีความแข็งแรง มีความกล้าแสดงออก และไม่คอยมีการทำหนีคิดเทียนเมื่อกระทำผิดพลาดไปบ้าง

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมกล้าแสดงออกของวัยรุ่นไทย โดยมุ่งศึกษาว่าสภาพสังคม และกระบวนการของสังคม เช่น การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ประเภทของโรงเรียน ระดับการศึกษาของพ่อแม่ ฐานะทาง เศรษฐกิจของครอบครัว ตลอดจนความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง จะเป็นสาเหตุที่ทำให้ บุคคลมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกแตกต่างกันหรือไม่ การที่ผู้วิจัยเลือกศึกษานักเรียนชั้น มัธยมศึกษา ก็เนื่องจากวัยรุ่นเหล่านี้จะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป ถ้า วัยรุ่นเหล่านี้เป็นประชากรที่ซื่อสัตย์สุภาพ จิตใจดี การพัฒนาประเทศก็ย่อมประสบความสำเร็จ และความกล้าแสดงออกเป็นลักษณะของบุคคลที่มีความสำคัญมากลักษณะหนึ่ง ในการที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบัน วัยรุ่นไทยจึงควรได้รับการฝึกให้รู้จักแก้ปัญหา

กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเสรี มีเหตุผลตามสิทธิและความรู้สึกของตนเองในทิศทางที่จะนำความสำเร็จมาสู่ตนเองและประเทศชาติ/ ประกอบกับพฤติกรรมกล้าแสดงออกเป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจศึกษากันอย่างกว้างขวาง และได้มีการจัดโปรแกรมการแก้ไขความบกพร่องด้านนี้ด้วย จึงคาดว่าผลการศึกษาค้างนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ นักการศึกษา และผู้ปฏิบัติงานแนะแนวอย่างมาก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ประเภทโรงเรียน ระดับชั้น ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง กับพฤติกรรมกล้าแสดงออก เพื่อ

1. เปรียบเทียบพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน
2. เปรียบเทียบพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองต่างกัน
3. เปรียบเทียบพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน
4. เปรียบเทียบพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนสหศึกษา โรงเรียนชายล้วน โรงเรียนหญิงล้วน
5. เปรียบเทียบพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนที่ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน
6. เปรียบเทียบพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนที่พ่อแม่ (ผู้ปกครอง) มีการศึกษาต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย

จากแนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูประเภทต่าง ๆ ผู้วิจัยคิดว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย น่าจะมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งน่าจะมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู

แบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป เพราะนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอคิดต้องการความรัก เรียกร้องความสนใจจากผู้อื่น จึงต้องการที่จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมามากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และแบบทอคิดจะมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป

จากแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง จะเห็นว่า บุคคลที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองสูง จะมีความมั่นใจในตนเองในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ มากกว่าบุคคลที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองต่ำ ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานการวิจัยว่า

2. นักเรียนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองสูง จะมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของตนเองต่ำ

เนื่องจากหลักสูตรพุทธศักราช 2521 ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนมากขึ้น เพื่อที่นักเรียนจะได้แสดงออกซึ่งความสามารถ ความคิดเห็นทักษะด้านต่าง ๆ และอื่น ๆ เพื่อที่ครูและผู้บริหารจะได้ร่วมมือกันส่งเสริมส่วนที่ดีของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น และในทางกลับกันก็จะได้ปรับปรุงแก้ไขส่วนที่นักเรียนยังบกพร่องอยู่ให้ดีขึ้น ฉะนั้นนักเรียนชั้นสูงก็จะมีพัฒนาการมากกว่านักเรียนที่เรียนชั้นต่ำกว่า ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานการวิจัยครั้งนี้ว่า

3. นักเรียนระดับมัธยมปลาย จะมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนระดับมัธยมต้น

จากแนวคิดเกี่ยวกับประเภทโรงเรียน จะเห็นว่า นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสาธิตมีโอกาสแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมามากกว่านักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสหศึกษา ชายล้วน และหญิงล้วน ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานการวิจัยครั้งนี้ว่า

4. นักเรียนโรงเรียนมัธยมสาธิตจะมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสหศึกษา โรงเรียนชายล้วน และโรงเรียนหญิงล้วน

จากแนวคิดเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว จะเห็นว่า เด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูงควรมีพัฒนาการดีกว่าเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานการวิจัยว่า

5. นักเรียนที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจสูง จะมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ และ

จากแนวคิดเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบิดามารดาจะเห็นว่า เด็กที่บิดามารดามีการศึกษาสูงได้รับการอบรมสั่งสอนด้วยวิธีที่เหมาะสมกว่าเด็กที่บิดามารดามีการศึกษาต่ำ ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานการวิจัยว่า

6. นักเรียนที่พ่อแม่ (ผู้ปกครอง) มีการศึกษาสูงจะมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่สูงกว่านักเรียนที่พ่อแม่ (ผู้ปกครอง) มีการศึกษาต่ำ

คำจำกัดความคำที่ใช้ในการวิจัย

พฤติกรรมกล้าแสดงออก ในที่นี้หมายถึง คะแนนที่นักเรียนได้จากการทอมแบบสอบถามวัดพฤติกรรมกล้าแสดงออก ซึ่ง รังสรรค์ เห่งบุ (2523) ได้ดัดแปลงมาจาก The Assertion Inventory (Fensterheim and Baer 1975)

The Rathus Assertiveness และ Willoughby Schedul (Wolpe 1973)

การอบรมเลี้ยงดู ในที่นี้หมายถึง คะแนนที่นักเรียนได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ซึ่ง สุจิตญา กุลอึ้ง (2522) ได้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ของ ถิ่น แพเพชร (2517)

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ในที่นี้หมายถึงคะแนนที่นักเรียนได้รับจากการทอมแบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู โดยได้คะแนนในตอนการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากกว่าคะแนนในตอนการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป และแบบหอคั่ง ไม่น้อยกว่า 5 คะแนน

การอบรมเลี้ยงดูแบบหอคั่ง ในที่นี้หมายถึง คะแนนที่นักเรียนได้รับจากการทอมแบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู โดยได้คะแนนในตอนการอบรมเลี้ยงดูแบบหอคั่งมากกว่าคะแนนในตอนการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบให้ความคุ้มครอง

มากเกินไป ไม่น้อยกว่า 5 คะแนน

การยอมรับเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป ในที่นี้หมายถึง คะแนนที่นักเรียนได้รับจากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการยอมรับเลี้ยงดู โดยได้คะแนนในตอนที่การยอมรับเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป มากกว่าคะแนนในตอนที่การยอมรับเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบทอดทิ้ง ไม่น้อยกว่า 5 คะแนน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self-Estem) ตามคำนิยามเชิงประจักษ์ คือ คะแนนรวมที่ได้จากแบบวัดอ้อมโนทัศน์ ซึ่ง วันทนา สิริรัตน (2522) ได้ปรับปรุงจากแบบสอบถามดังที่แห่งหนึ่งของ จริฎ พรหมคำตัน (2519) ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกที่ว่าคุณค่า มีความหมาย และความสามารถทำอะไรให้สำเร็จลุล่วงไปได้ โดยที่ค่าตัวเลขสูงจะหมายถึงการมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูง ในทางตรงข้าม ค่าตัวเลขต่ำ ก็จะหมายถึงการมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2527

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ โรงเรียนมัธยมสาธิต โรงเรียนสหศึกษา โรงเรียนชายล้วน โรงเรียนหญิงล้วน

ระดับชั้น หมายถึง ระดับชั้นมัธยมต้น (ม.1 - ม.3) และระดับชั้นมัธยมปลาย (ม.4 - ม.6)

ผู้ปกครอง หมายถึง บิดามารดาที่แท้จริง ส่วนในกรณีที่ถูกคุมตัวอย่างไม่ได้อยู่กับบิดามารดาจะหมายถึงบุคคลอื่นที่ถูกคุมตัวอยู่ด้วยเป็นเวลานานที่สุด

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้รวมทั้งหมดของครอบครัว ต่อเดือน และในการวิจัยครั้งนี้ได้ตั้งเกณฑ์ไว้ดังนี้

รายได้รวมมากกว่า 7,000 บาทต่อเดือน จัดว่าเป็นฐานะทางเศรษฐกิจสูง
รายได้รวม 4,001-7,000 บาทต่อเดือน จัดว่าเป็นฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง ซึ่งไม่นำมาวิจัยในครั้งนี้

รายได้รวมต่ำกว่า 4,000 บาทต่อเดือน จัดว่าเป็นฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง หมายถึง ชั้นสูงสุดที่ผู้ปกครองสอบไล่ได้
แบ่งออกเป็น

- จบชั้นมัธยมปลาย ถือว่า ระดับการศึกษาสูง
- มัธยมต้น หรือสูงกว่าประถม 4 แต่ไม่จบชั้นมัธยมปลาย ถือว่า การศึกษา
ระดับกลาง ไม่ได้นำมาวิจัยในครั้งนี้
- จบไม่เกินชั้นประถม 4 ถือว่า ระดับการศึกษาต่ำ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ทราบว่า วิทยุรุ่นไทยมีพฤติกรรมกล้า-
แสดงออกเป็นอย่างไร
2. ข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยอาจมีผลส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและ
ผู้เกี่ยวข้อง ตระหนักถึงความสำคัญของพฤติกรรมกล้าแสดงออก
3. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยอาจนำมาใช้ในการจัดโปรแกรมการฝึกการแสดง
พฤติกรรมกล้าแสดงออกให้กับกลุ่มที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม
4. เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมกล้าแสดงออกของคนไทย

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย